METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Voorstel Wijziging Gemeenschappelijke Regeling MRE 2021 vanwege aanpassing Wet gemeenschappelijke regelingen: reacties, vervolgproces en beslispunten

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d. 20 december 2023

AGENDAPUNT 5

Aan het Algemeen Bestuur,

Aanleiding
Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Doel van deze wijziging is de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (GR-en) en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen in relatie tot gemeenschappelijke regelingen te versterken.

De wijzigingen moeten voor 1 juli 2024 in alle gemeenschappelijke regelingen zijn geïmplementeerd. Naast deze wetswijziging geven ook andere ontwikkelingen aanleiding de regeling te wijzigen en deze nu mee te nemen.

De gewijzigde Wgr voorziet in een zienswijzenprocedure over een ontwerp-regeling die wordt aangegaan of gewijzigd door colleges of burgemeesters. Hoewel deze procedure niet verplicht is voor een gemengde regeling, zoals de GR MRE, heeft uw bestuur op 21 december 2022 besloten gemeenten in de gelegenheid te stellen een reactie te geven. Daartoe heeft uw bestuur op 5 juli 2023 besloten een ontwerp-wijziging vrij te geven met het verzoek uiterlijk 15 november 2023 een reactie kenbaar te maken. Van alle gemeenten is een reactie ontvangen. 5 Gemeenten hebben geen inhoudelijke reactie gegeven.

Op grond van de ontvangen reacties leggen wij 8 onderwerpen aan u voor ten behoeve van een richtinggevend besluit. Deze verwerken wij in een definitieve regeling, die wij op 28 februari 2024 zullen voorleggen aan uw bestuur voor vrijgave ten behoeve van vaststelling door de raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke regeling
MRE is een gemengde regeling. Vaststelling vraagt een eensluidend besluit van alle colleges en raden. Belangrijk uitgangspunt bij de wijziging is de flexibiliteit van de regeling te behouden, zodat aanpassing van de regeling alleen aan de orde is bij fundamentele veranderingen. Dit mede gezien de lange vaststellingsprocedure. In de regeling zijn daarom de samenwerkingsafspraken op hoofdlijn opgenomen. De verdere uitwerking vindt plaats in onderliggende documenten, zoals het Statuut Overlegorganen dat door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld.

Proces
In de tweede helft 2022 is gestart met de voorbereiding van de wijziging. Met betrokkenen is een zorgvuldig proces doorlopen [bijlage 1].

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Het vervolgproces ziet er op hoofdlijn als volgt uit:
--Dagelijks Bestuur 22 januari 2024
Instemmen met de Nota van beantwoording. Instemmen met definitieve Gemeenschappelijke Regeling 2024 en Statuut Overlegorganen 2024.
--Algemeen Bestuur 28 februari 2024
Vrijgeven definitieve Gemeenschappelijke Regeling 2024 aan gemeenten met verzoek de gewijzigde regeling vast te stellen. Dit vraagt een eensluidend besluit van alle colleges en raden. Hiertoe zal een concept-raadsvoorstel worden meegestuurd. Het Statuut Overlegorganen 2024 zal ter informatie worden bijgevoegd.
--Inwerkingtreding gewijzigde regeling
De beoogde inwerkingtreding van de regeling is 1 juli 2024, zoals voorzien in de Wgr. De vaststelling van het statuut is de bevoegdheid van het Algemeen Bestuur en zal in de vergadering van 3 juli 2024 ter vaststelling worden voorgelegd. De regeling treedt in werking na publicatie door gemeente Eindhoven.

Implementatie wijzigingen
De tekst van de huidige gemeenschappelijke regeling is in de concept-wijziging, zoals voorgelegd aan de gemeenten, op de volgende punten aangepast:

Technische wijzigingen:
- Overnemen (nieuwe) bepalingen Wgr
- Implementatie genomen besluiten
- Tekstueel, citeertitel, ingangsdatum

"Beleidsmatige" wijzigingen:
- Invulling geven aan nieuwe bepalingen Wgr, die ruimte geven daar zelf invulling aan te geven:
  - Welke besluiten moeten voor zienswijzen voorgelegd worden aan de raden?
  - Participatie / inspraak
  - Evaluatie
  - Uittreding
- Bepaling over investeringsfondsen

Reacties / aandachtspunten gemeenten
Uit de ontvangen reacties komt een hoge mate van betrokkenheid naar voren bij de regionale samenwerking en hoe de Gemeenschappelijk Regeling MRE daar de formele basis voor biedt.
Wij danken de gemeenten voor de reacties.

De hieronder opgenomen onderwerpen vragen op grond van de ontvangen reacties van uw bestuur een richtinggevend besluit.
In dit voorstel zijn de adviezen (richtinggevende besluiten) met onderbouwing en de reacties per onderwerp opgenomen. In de toelichting vindt u een aanvullende toelichting op de adviezen (andere ontwikkelingen, overwegingen / onderbouwing adviezen). Deze overwegingen vormen ook de basis voor de response in de reactienota, die op grond van de richtinggevende besluiten kan worden afgerond voor behandeling in het Dagelijks Bestuur van 22 januari 2024.

Op basis van de gevraagde richtinggevende besluiten kan worden toegewerkt naar een definitief voorstel dat via het Algemeen Bestuur van 28 februari 2024 in procedure wordt gebracht voor vaststelling door de deelnemende college en raden. In deze fase kunnen colleges en raden geen wijzigingen meer aanbrengen. De gewijzigde regeling treedt in werking als de bevoegde organen van alle deelnemende gemeenten met een eensluidend besluit deze heeft vastgesteld.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

ADVIEZEN \ RICHTINGGEVENDE BESLUITEN

Inhoudelijke wijzigingen n.a.v. reacties gemeenten

1- Rol Raadstafel21 en positie voorzitter [artikel 21]

ADVIES

- **Het Statuut Overlegorganen nog niet te wijzigen, maar daar wel toe over te gaan als er voldoende draagvlak is de Raadstafel21 in de richting van een adviescommissie verder door te ontwikkelen.**
- **Geen artikel aan de regeling toe te voegen over de specifieke rol van de voorzitter van de Raadstafel21 met betrekking tot de vergaderingen van het Algemeen Bestuur, maar wel aan te geven dat de voorzitter van de Raadstafel21 een (staande) uitnodiging heeft om deel te nemen aan de beraadslagingen. Dit in de verwachting dat de inbreng van de voorzitter vooral gebaseerd is op de gevoerde discussie binnen de Raadstafel21.**

Reacties

Bergeijk, Cranendonck en Valkenswaard constateren dat de huidige taken van de Raadstafel21 vooral bestaan uit het functioneren als schakel, sparringpartner, verbinder en klankbord. Invulling hiervan geschiedt door informatie-uitwisseling, kennisdeling en de ambassadeursrol. Een meer adviserende rol past bij het gemengde karakter van de regeling.
Eindhoven geeft aan dat de Raadstafel21 enkel wordt gebruikt als informatie- en netwerkplatform. En onvoldoende werkt voor het vergroten van betrokkenheid onder raadsleden en het verkleinen van de afstand tussen raadsleden en MRE. Eindhoven verzoekt te onderzoeken hoe de democratische legitimiteit nu geborgd is en hoe deze kan worden verbeterd.
Bergeijk, Veldhoven en Helmond verwachten hun wensen en bedenkingen over de taken, bevoegdheden en werkwijze van de commissie in te kunnen brengen bij het Algemeen Bestuur, conform Wgr art 24a, 2e lid. Eersel wil hierover meer duidelijkheid.
Bergeijk, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende verzoeken in de Gemeenschappelijke Regeling een artikel op te nemen, waarin concreet wordt benoemd dat de Raadstafel21 een adviserende stem heeft in het bestuur, zonder stemrecht.

Onderbouwing advies

Wij respecteren de rol van de gemeenteraden en het heeft onze continue aandacht de raden te betrekken en in positie te brengen.
In de gewijzigde regeling is aangegeven dat artikel Wgr 24a van toepassing is op de Raadstafel21. Dit houdt in dat de Raadstafel21 wordt aangemerkt als gemeenschappelijke adviescommissie van de MRE.
In artikel Wgr 24a is aangegeven op welke manier invulling kan worden gegeven aan de adviserende rol. Door de verwijzing naar Wgr artikel 24a in de regeling is beoogd ontwikkelruimte te creëren voor de doorontwikkeling van de Raadstafel21, maar niet om deze doorontwikkeling te verplichten. De beschrijving van de taken, bevoegdheden en werkwijze van de Raadstafel21 in het huidige Statuut Overlegorganen laat zien dat er al veel aanknopingspunten voor de Raadstafel21 zijn om invulling te geven aan de mogelijkheden, die art 24a Wgr biedt.
Zo heeft de Raadstafel21 al de mogelijkheid procesvoorstellen in te dienen bij het Algemeen Bestuur (adviesrol voor het Algemeen Bestuur). Hiervan heeft de Raadstafel21 nog geen gebruik gemaakt.
De functie als overlegplatform biedt al mogelijkheden de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling voor te bereiden. Ook kunnen leden van de Raadstafel21 al een rol spelen in de advisering op voorstellen, die betrekking hebben op de GR MRE.
We constateren dat het huidige Statuut Overlegorganen nog voldoende ruimte biedt verder invulling te geven aan de adviserende rol. Mocht blijken dat er in de toekomst behoefte is aan uitbreiding, dan kan het Statuut Overlegorganen hierop worden aangepast. De raden moet dan, zoals ook vereist wordt door de Wgr, de mogelijkheid worden geboden wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Het Algemeen Bestuur stelt het statuut vast.

In het Statuut Overlegorganen en Reglement van orde vergaderingen Algemeen Bestuur is al de mogelijkheid opgenomen procesvoorstellen in te dienen. De voorzitter van de Raadstafel21 kan vervolgens worden uitgenodigd deze voorstellen toe te lichten.
In de GR is geregeld dat derden kunnen worden uitgenodigd aan de beraadslagingen van het Algemeen Bestuur deel te nemen. Ook het Reglement van orde voorziet hierin. Deelnemen aan beraadslagingen houdt in dat de genodigde tijdens de bespreking van een agendapunt binnen de orde van de vergadering inbreng kan leveren (bijvoorbeeld een deskundig advies), maar houdt geen stemrecht in, dat is voorbehouden aan de leden.
Gelet op dit artikel is een aanvullende bepaling over de specifieke wijze, waarop de voorzitter van de Raadstafel21 deel kan nemen aan de beraadslagingen overbodig. Een (staande) uitnodiging aan de voorzitter van de Raadstafel21 om deel te nemen aan de beraadslagingen volstaat. De aard van de inbreng zal afhangen van de beraadslagingen in de Raadstafel21, variërend van een samenvatting van de gevoerde discussie(s), tot een verdeeld of eenduidig gevraagd of ongevraagd advies. Bij de uitnodiging kan worden verduidelijkt dat de verwachting is, dat de inbreng van de voorzitter vooral gebaseerd is op de gevoerde discussie binnen de Raadstafel21.

2- Inspraak door bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties [artikel 24]

ADVIES
Artikel 24 in zijn geheel te vervangen door het alternatief, zoals voorgesteld door gemeente Helmond. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens tot vereenvoudiging en zal inspraak primair verlopen via de gemeenten, zoals bijvoorbeeld ook ingebracht in de regionale raadsbijeenkomst over de wijzigingen op 6 september 2023. De wijziging geeft de raden bovendien de mogelijkheid te vragen een inspraakprocedure op maat te doorlopen.

1. Ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de raden van de deelnemers betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.
2. In afwijking van het eerste lid kan het dagelijks bestuur besluiten dat bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid met ingrijpende gevolgen een apart participatietraject wordt doorlopen.
3. Het tweede lid vindt ook toepassing wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoeken.
4. Het dagelijks bestuur informeert de deelnemers zo spoedig mogelijk omtrent zijn voornemen tot het mogelijk maken van inspraak als bedoeld in het tweede of het derde lid en de wijze waarop deze inspraak voor ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden zal worden vormgegeven.

Reacties
Bergeijk, Waalre, Nuenen c.a., Geldrop-Mierlo en Helmond verzoeken de redactie van deze tekst te vereenvoudigen en onder meer te verduidelijken dat het om inspraakmogelijkheden gaat.
Meer specifiek geven Bergeijk, Nuenen c.a., Geldrop-Mierlo en Waalre aan moeite te hebben met de interpretatie van ‘direct effect’.
Geldrop–Mierlo heeft de zorg dat de voorgestelde bevoegdheid van het Dagelijks Bestuur leidt tot willekeur.

Onderbouwing advies
Uit de ontvangen reacties blijkt dat artikel 24 in de ontwerp-wijziging niet voldoende duidelijk is en in de praktijk mogelijk niet goed hanteerbaar is. Ook is gevraagd om vereenvoudiging.

De alternatieve tekst ziet op het volgende:
Inspraak verloopt primair via de gemeente(raden). Zij bepalen dus zelf of en op welke wijze

ingezetenen en andere belanghebbenden betrokken worden. Het lokale participatieproces verloopt conform het lokale participatiebeleid.
Daarnaast kan het Dagelijks Bestuur besluiten dat een apart participatietraject wordt doorlopen. De mogelijke ingrijpende gevolgen van een te nemen besluit zijn hiervoor leidend. Deze ruime omschrijving laat ook toe mee te nemen welke beleidsvrijheid gemeenten nog hebben, nadat het betreffende besluit is genomen en of ze hier überhaupt nog aan te pas komen. Ook kan hiermee worden voorzien in een uniforme inspraakprocedure voor de hele regio.
Het Dagelijks bestuur kan ook besluiten dat een apart participatietraject wordt doorlopen als tenminste 1/5 deel van de aangesloten raden daarom vraagt. Dit past bij de versterking van de democratische legitimatie, zoals voorzien bij de wijziging van de Wgr.
Voorkomen wordt dat willekeur kan optreden. Het Dagelijks Bestuur informeert immers alle deelnemende gemeenten.

De aanleiding voor het opnemen van een ‘inspraakbepaling’ in de GR MRE is dat de Wgr voorschrijft dat gemeenschappelijke regelingen bepalingen moeten inhouden “omtrent de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden”. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat het om inspraak en andere vormen van participatie kan gaan. Uit de reacties blijkt behoefte aan verduidelijking dat het hierom gaat en dat kan door aanpassing van de naam van het artikel en door verduidelijking in de toelichting.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt verder dat het geenszins de bedoeling was dat een inspraakprocedure en een zienswijzeprocedure elkaar wederzijds uitsluiten. Alleen in die gevallen, waarin al op grond van afdeling 3.4 Awb een zienswijzeprocedure is voorgeschreven is er geen mogelijkheid nog een zienswijzeprocedure op grond van een gemeenschappelijke regeling op te nemen. Dit wordt ook geborgd door de voorgestelde wijzigingen in de zienswijzenbepaling.

3- Zienswijzeprocedure [artikel 25]

ADVIES
Artikel 25 aan te vullen met bepalingen, zoals voorgesteld door gemeente Helmond:
1. Het algemeen bestuur beslist niet over een voorstel alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd, wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoekt. In spoedeisende gevallen kan het dagelijks bestuur afzien van het vragen van zienswijzen. Het dagelijks bestuur stelt de raden hiervan schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte.
2. Indien het eerste wordt toegepast, dan hebben de raden twaalf weken de tijd hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijzen gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Reacties
Waalre verzoekt een toelichting te geven over in welke gevallen er sprake is van ‘spoed’ en op welke manier gewaarborgd is dat dit artikel niet gebruikt kan worden de raden buiten spel te zetten.
Bergeijk, Geldrop-Mierlo, Veldhoven, Heeze-Leende, Eersel, Asten en Eindhoven willen niet dat een zienswijzenprocedure en inspraakprocedure elkaar wederzijds uitsluiten.

Onderbouwing advies
Op grond van de spoedbepaling, zoals al opgenomen in de huidige regeling kan het Algemeen Bestuur alleen afzien van een zienswijzeprocedure in gevallen waar die procedure niet dwingend is voorgeschreven door de wet of in de regeling. In de voorgestelde wijziging van het artikel blijft de mogelijkheid gehandhaafd andere dossiers te onderwerpen aan een zienswijzeprocedure en hiervan omwille van spoed van af te zien. Als spoed ertoe leidt dat er geen zienswijzeprocedure wordt toegepast dan moet dat gemotiveerd worden. Het is evident dat de redenen van spoed in een besluit worden toegelicht.

Het is ongewenst de flexibiliteit in te perken door op te nemen om welke dossiers het gaat. Evenzo is het niet gewenst om de spoedgevallen in de regeling op te nemen, want dat leidt alsnog tot een limitatieve lijst.

De regering heeft ervoor gekozen niet dwingend voor te schrijven voor welke besluiten een zienswijze aan de raden moet worden gevraagd, maar dit over te laten aan de deelnemers en de raden. De voorgestelde wijziging is bedoeld om een bewuste afweging hierover te bevorderen. Deze wijziging is niet van toepassing in die gevallen, waarin reeds op grond van de wet een zienswijzeprocedure is voorgeschreven .

Bij nadere bestudering van de wet blijkt dat er geen reden is een inspraakprocedure en een zienswijzeprocedure wederzijds uit te sluiten.

De voorgestelde aanvulling op dit artikel biedt de raden een mogelijkheid te verzoeken om een zienswijzeprocedure. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer dat door het Dagelijks of Algemeen Bestuur aanvankelijk niet wordt voorgesteld. Het Dagelijks Bestuur ‘past toe of legt uit (waarom vanwege spoed ervan wordt afgezien)’.

4- Externe informatievoorziening [artikel 29]

ADVIES
Aan artikel 29.3 de woorden “uit eigen beweging” toe te voegen.

Reacties
Heeze- Leende en Valkenswaard vragen blijvende aandacht voor de informatievoorziening vanuit de gemeenschappelijke regelingen. Kwalitatieve en effectieve informatievoorziening is een randvoorwaarde voor sturing en controle op een gemeenschappelijke regeling door de raden. Deurne stelt voor het artikel te vervangen door bepalingen, die minder vrijblijvend zijn.

Onderbouwing advies
Informatievoorziening tussen het bestuur van een gemeenschappelijke regeling en de deelnemers is van groot belang voor het functioneren van de regeling. Datzelfde geldt voor informatievoorziening vanuit het Dagelijks Bestuur naar het Algemeen Bestuur. De Wgr kende al bepalingen hierover en daar is een actieve informatieplicht aan toegevoegd. Deze verplichting richt zich niet alleen op informatie over te nemen besluiten, maar betreft alles dat de raad behoort te weten om zijn taak goed te kunnen vervullen.

Artikel 16 Wgr schreef al voor in een regeling bepalingen op te nemen over de informatievoorziening door de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur aan de raden, die hen hebben aangewezen. De GR MRE bevatte al bepalingen, die hiermee overeenkomen. Deze blijven ongewijzigd in (straks) artikel 30. Het voorstel van Deurne (artikel 29.1) verwijst naar aanwijzing van de leden van het Algemeen Bestuur door het college, maar dat is onjuist. De leden van het Algemeen Bestuur zijn op grond van artikel 30 (voortkomend uit Wgr art 16) verantwoording verschuldigd aan hun raden en de raden zijn bevoegd het vertrouwen in hun lid van het Algemeen Bestuur op te zeggen.
Artikel 16.5 Wgr bevat bepalingen over de geheimhouding, die rechtstreeks doorwerken en dus niet in de GR MRE opgenomen hoeven te worden. Een afwijkend artikel, zoals voorgesteld door Deurne (artikel 29.5) is daarom overbodig en vanwege de afwijking ook ongewenst.

Artikel 17 Wgr schreef al voor in een regeling bepalingen op te nemen over de wijze, waarop door het bestuur van het openbaar lichaam aan de raden van de deelnemende gemeenten de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen worden verstrekt. De GR MRE bevatte al bepalingen die hiermee overeenkomen (straks artikel 29), ook wat inlichtingen betreft, die door colleges worden gevraagd. Hieraan zijn al termijnen gebonden en dat dit niet strijdig met het openbaar belang mag zijn. Op grond van de wet omvat het bestuur de voorzitter, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur; het is daarom niet nodig deze organen specifiek te benoemen. Verder komen de door Deurne gebruikte formuleringen in artikel 29.2 en 29.3 overeen met wat nu al in de regeling staat.

Het nieuwe artikel 17.2 Wgr geeft het bestuur een actieve informatieplicht. Volgens artikel 17.3 bevat een regeling de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. Artikel 29.3 is overeenkomstig geformuleerd met de toevoegingen dat dit ook de colleges betreft en dat dit schriftelijk gebeurt. Het is niet nodig om de organen specifiek te benoemen, maar het advies is wel om ten overvloede aan te geven dat de informatieverstrekking uit eigen beweging gebeurt. Nog opgemerkt wordt dat de regeling
al verschillende voorschriften geeft over het informeren van de raden, zoals aanbieding van de jaarrekening en het organiseren van regionale bijeenkomsten (Metropoolconferentie).

Artikel 19a regelt de informatievoorziening van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur. Artikel 28 van de GR MRE is overeenkomstig geformuleerd en hier is geen reactie op ontvangen.

5- Uittreding [artikel 47]

ADVIES
Geen wijzigingen voor te stellen. In de voorgestelde wijzigingen is al opgenomen dat het Algemeen Bestuur kan afwijken. Hierbij kan ook rekenschap worden gegeven van de jurisprudentie.

Reacties
Asten vindt dat de voorstellen geen recht doen aan wetgeving en jurisprudentie. Someren vindt het onredelijk dat een uittredende deelnemer niet deelt in het opgebouwde vermogen, maar wel in mogelijk verlies. Volgens jurisprudentie mogen de bepalingen geen boete op uittreding zijn. Eindhoven en Gemert-Bakel vragen om de bepalingen tussen de 4 regionale regelingen te synchroniseren.

Onderbouwing advies
Er wordt een concrete uittreedregeling voorgesteld, die evenwichtig is voor de uittredende gemeente en voor de blijvende gemeenten. Een termijn van 5 jaar voor de afbouw van de bijdrage komt in Nederland binnen meer gemeenschappelijke regelingen voor.
Wanneer een gemeente uittreedt, deelt deze gemeente niet in toekomstige verliezen in het algemeen. Wel deelt de uittredende of uitgetreden gemeente in eventuele verplichtingen (verliezen) vanuit de Attero naheffing voor onderlevering van afval en verplichtingen vanuit de nazorg van Gulbergen. Deze
2 specifieke onderdelen zijn collectieve onderwerpen, waarvan de grondslag van een mogelijke verplichting al lang geleden is ontstaan.
Het delen in opgebouwd vermogen is niet mogelijk. De algemene reserve dient ervoor om risico's op te kunnen vangen. En de risico's nemen voor de MRE niet af als een gemeente uittreedt. Naast de algemene reserve kent de MRE ook bestemmingsreserves. Hiervoor geldt dat de voorziene kosten, die met deze reserves worden gedekt, niet afnemen wanneer een gemeente uittreedt. Dit maakt dat uit deze reserves geen betaling kan worden gedaan aan een uittredende gemeente.

De uittreedregeling van de MRE is inderdaad anders dan die van de andere 3 regiobrede gemeenschappelijke regelingen. Dit is ook nodig, omdat het karakter van de MRE anders is dan die van bijvoorbeeld de Veiligheidsregio. Als een gemeente uit de Veiligheidsregio of GGD treedt, moeten de wettelijke taken wel door blijven gaan. Het is dan logisch dat de uittredende gemeente materialen, middelen en mensen overneemt van de gemeenschappelijke regeling. Bijvoorbeeld kazernes en brandweerauto's. Hiermee zijn de frictiekosten bij -in dit voorbeeld- de Veiligheidsregio beperkt. Als een gemeente uit de MRE treedt, kan niet 1/21 van de MRE worden overgedragen. Dit geeft hogere frictiekosten. En deze hogere frictiekosten komen voor rekening van de gemeenten, die blijven samenwerken in de MRE. Dan is een langere afbouwregeling (dan bij de Veiligheidsregio of GGD) legitiem.
Een ander verschil met de andere regiobrede regelingen is dat de MRE een Stimuleringsfonds kent. En het deel daarvoor in de inwonerbijdrage vervalt vanaf het eerste jaar van uittreden.

Om te borgen dat uitreding niet onredelijk verloopt voor zowel de uittredende als de blijvende gemeente(n), kan het Algemeen Bestuur afwijken van deze bepaling.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

6- Evaluatie [artikel 48]

ADVIES
Geen wijzigingen voor te stellen.

Reacties
Veldhoven vraagt de evaluatie in het midden van de bestuursperiode te houden. Valkenswaard zou graag zien dat er een periodieke evaluatie plaatsvindt.

Onderbouwing advies
In de concept-regeling is opgenomen dat het samenwerkingsakkoord fungeert als een vorm van evaluatie.
Zowel een evaluatie als het opstellen van het samenwerkingsakkoord zijn intensieve processen. Wanneer deze gesplitst worden zal dit substantieel veel tijd vergen van de MRE, gemeentebesturen en ambtenaren. Dit pleit ervoor om de evaluatie niet in het midden van een bestuursperiode te houden.
Daarnaast geeft het moment van het begin van een bestuursperiode (periodiek) de mogelijkheid om gedurende 3 tot 4 jaar de kracht van de samenwerking optimaal te benutten en resultaten voor de regio te bereiken.

Technische wijzigingen

7- Benoeming directeur / secretaris [artikel 32]

ADVIES
In de definitieve wijziging de bevoegdheden voor benoeming van de directeur / secretaris te beleggen bij het Dagelijks Bestuur (gehoord het Algemeen Bestuur).

Reacties
Helmond stelt dat het Dagelijks Bestuur de directeur moet benoemen en niet het Algemeen Bestuur. Dit blijkt uit de Memorie van Toelichting.

Onderbouwing advies
Het is niet gewenst dat de regeling strijdig is met het recht.

Andere aandachtspunten uit de reacties

8- Archiefbepalingen [artikel 4.3.b, 5.3.a, 17.1.j, 43, 44 en 45]

ADVIES
- **Een separate wijzigingsprocedure op te starten voor de ‘archiefbepalingen’ in de regeling, zodat de ontwikkelingen rond archief/RHCe in samenhang kunnen worden beschouwd en na een zorgvuldig proces op een later moment kunnen worden verankerd in de regeling en onderliggende verordeningen. Hiervoor een plan van aanpak uit te werken, dat op 28 februari 2024 aan het Algemeen Bestuur zal worden voorgelegd.**
- **Uit te spreken dat wijziging van de status van archieven alleen plaats kan vinden met instemming van de gemeente, die de bescheiden heeft overgedragen. Doel van deze uitspraak is de zorg van enkele gemeenten hierover weg te nemen.**

Reacties
Eindhoven, Laarbeek en Someren verzoeken het woord ‘zorg’ te verwijderen in de artikelen, die gaan over het overdragen van ‘de zorg voor en het beheer van archiefbescheiden’ van gemeenten aan de MRE (artikel 4.3.b, 5.3.a, 17.1.j en 43).

Eindhoven constateert dat er artikelen ontbreken over verantwoording en terbeschikkingstelling archiefbeheer. En Someren, Deurne en Eindhoven verwijzen naar de Handreiking inrichting informatie
en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden, opgesteld door de werkgroep van het LOPAI, de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN) en het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA).
Someren wijst op de naderende inwerkingtreding van de Archiefwet 2021 als reden om opnieuw kritisch te kijken naar de archiefbepalingen.

Onderbouwing advies
Wij constateren dat er met betrekking tot de archiefbepalingen verscheidene ontwikkelingen (o.a. advies bedrijfsvoering MRE, wijziging Archiefwet) en wensen (RHCe, gemeenten) zijn, die in samenhang moeten worden beschouwd en na een zorgvuldig doorlopen proces op een later moment in de regeling kunnen worden verankerd.
Op 13 oktober jl. heeft het Dagelijks Bestuur op basis van het advies over de bedrijfsvoering MRE aangegeven in plaats van de Bestuurscommissie RHCe een commissie van advies aan het Dagelijks Bestuur te willen instellen. Hiertoe zal de bestuurscommissie in moeten stemmen met het intrekken van de Verordening Bestuurscommissie RHCe. Het Algemeen Bestuur zal vervolgens een besluit moeten nemen de bestuurscommissie op te heffen en de commissie van advies aan het Dagelijks Bestuur in te stellen.

Het gaat in de reacties (met name vanuit RHCe) om voorstellen, die geen deel uitmaakten van de ontwerp-wijzigingen maar wel van ingrijpende aard zijn. Als deze voorstellen nu worden opgenomen in de definitieve wijzigingen vereist de Wgr weliswaar geen nieuwe reactieprocedure, maar staat dit toch haaks op het eerdere besluit van het Algemeen Bestuur bij nieuwe wijzigingen in de regeling deze eerst aan de deelnemende gemeenten voor te leggen voor reacties. De door RHCe voorgestelde wijzigingen zijn immers nog niet bij gemeenten bekend, maar kunnen verregaande gevolgen hebben.

Recent is de indruk ontstaan dat de overgedragen zorgtaak ook inhoudt dat de status van archiefbescheiden door RHCe eenzijdig aangepast kan worden en dat wordt door gemeenten als ongewenst en strijdig met de Archiefwet geacht. Volgens RHCe geschiedt aanpassing van de status van overgedragen archieven echter enkel met instemming van de gemeente, die de bescheiden heeft overgedragen.

Door uit te spreken dat wijziging van de status van archieven alleen plaats kan vinden met instemming van de gemeente, die de bescheiden heeft overgedragen, wordt immers uitgesproken dat een besluit van de Bestuurscommissie RHCe (in de huidige situatie) dat daarvan afwijkt vernietigd zal worden door het Algemeen Bestuur. Uiteraard dient de discussie over de zorg voor de overdragen archieven onderdeel te zijn van de genoemde integrale wijzigingsprocedure. Overigens zullen wij laten nagaan of de huidige archiefbepalingen strijdig zijn met de Archiefwet. Mocht dat het geval zijn, dan worden de betreffende bepalingen in de definitieve versie alsnog aangepast.

Het schrappen van de zorg voor archieven uit de regeling heeft financiële consequenties voor alle deelnemers. Daarnaast vraagt het schrappen van de zorgbepaling om aanpassing van onderliggende verordeningen. Indien uw bestuur besluit de zorgbepalingen te schrappen dan dient de Begroting MRE daarop te worden aangepast en dienen overeenkomstige aanpassingen in de verordeningen te worden voorbereid.

Door een separate procedure op te starten voor wijziging van de regeling wat de ‘archiefbepalingen’ betreft en tegelijkertijd ook het proces voor omvorming van de Bestuurscommissie RHCe tot een commissie van advies voor archieftaken in gang te zetten kan de benodigde zorgvuldigheid betracht

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

worden, inclusief het betrekken van de gemeenten (indien vereist op grond van de wet, de regeling of de verordening of gewenst uit oogpunt van draagvlak).

VOORSTEL:
1- Kennis nemen van de reacties en het vervolgproces.
2- Instemmen met de richtinggevende beslispunten.

Eindhoven, 11 december 2023

Het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven,

de voorzitter,	de loco-secretaris,
J.R.V.A. Dijsselbloem.	J.H.A. van Dijk.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur d.d. 11 december 2023;

B E S L U I T

1- Kennis nemen van de reacties en het vervolgproces.
2- Instemmen met de richtinggevende beslispunten.

Eindhoven, 20 december 2023

Het Algemeen Bestuur,

de voorzitter, de loco-secretaris,

100195-3219\SVE\HLE/-11

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Bijlage 1 - Proces concept-wijziging

--Afstemming tussen GGD, Metropoolregio, Omgevingsdienst en Veiligheidsregio
Besproken is waar dat kan gezamenlijk op te trekken op proces en inhoud. Afspraken zijn vastgelegd in notitie Regionaal afstemmingskader wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen 2022.

--Algemeen Bestuur 21 december 2022
Kennis is genomen van de algemene uitgangspunten en de wijzigingen, die op grond van de gewijzigde Wgr nodig zijn. Ook is ingestemd met de procesplanning op hoofdlijn.

--Dagelijks Bestuur 17 april 2023
Ingestemd is met de voorgestelde wijzigingen in de GR MRE ten behoeve van de voorbereiding van het voorstel voor het Algemeen Bestuur van 5 juli 2023.

--Informatie en consultatie
Bestuursadviseurs, raadgriffiers, Raadstafel21 en medewerkers MRE zijn geïnformeerd c.q. geconsulteerd over de voorgenomen wijzigingen.

Dagelijks Bestuur 22 mei 2023
Ingestemd is met het voorstel voor Algemeen Bestuur van 5 juli 2023.

--Algemeen Bestuur 5 juli 2023
Ontwerp wijziging GR MRE is vrijgegeven aan gemeenten met verzoek uiterlijk 15 november 2023 een reactie kenbaar te maken. Het ontwerp Statuut Overlegorganen MRE 2024 is ter informatie meegezonden, zodat een compleet beeld van de wijzigingen is gegeven. De vaststelling van het statuut behoort tot de bevoegdheid van het Algemeen Bestuur en zal op een later moment plaatsvinden.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Bijlage 2 - Aanvullende toelichting adviezen

Inhoudelijke wijzigingen n.a.v. reacties gemeenten

1- Rol Raadstafel21 en positie voorzitter

Overleg met Raadstafel21
De ambtelijke werkgroep, die de wijziging begeleidt, heeft overleg gevoerd met de voorzitter van de Raadstafel21 en ook de ontwerp-wijziging toegelicht aan de Raadstafel21. Er is ook gesproken over de rol van de Raadstafel21 als adviesorgaan voor andere gemeenschappelijke regelingen. Dat blijkt op grond van de wet niet mogelijk, omdat het Algemeen Bestuur MRE gaat over de instelling van dit adviesorgaan en het regelen van taken, bevoegdheden en werkwijze van de eigen organisatie.
In de gewijzigde regeling is aangegeven dat artikel Wgr 24a van toepassing is op de Raadstafel21. Dit voorziet in een mogelijke adviesrol naar het Algemeen Bestuur. Om hieraan effectief invullen te geven, moet ook gekeken naar de voorbereiding (Raadstafel21 komt nu bijvoorbeeld aansluitend aan het Algemeen Bestuur bij elkaar). Ook is de informatiepositie van belang.
De (huidige) taken, bevoegdheden en werkwijze van de Raadstafel21 zijn vastgelegd in het Statuut Overlegorganen. De Raadstafel21 beziet momenteel hoe invulling kan worden gegeven aan een meer adviserende rol, zoals omschreven in de Wgr.

Overwegingen en onderbouwing advies: Advisering Raadstafel21 aan Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur heeft enkele jaren geleden op voorstel van de raden de Raadstafel21 ingesteld. In de Gemeenschappelijke Regeling MRE 2021 is de Raadstafel21 vervolgens geformaliseerd. De bevoegdheden, taken en werkwijze zijn toen opgenomen in het Statuut Overlegorganen, dat ter informatie aan de raden is toegezonden en door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.
Bij de huidige voorgestelde wijziging van de GR MRE is opgenomen dat artikel 24a Wgr van toepassing is op Raadstafel21. Omdat voor de formalisering van de Raadstafel21 in 2020 de procedure is doorlopen, zoals de Wgr nu voorschrijft voor het instellen van een commissie ex artikel 24a, is het niet nodig deze procedure nogmaals te doorlopen, omdat in het Statuut Overlegorganen nog geen wijzigingen worden voorgesteld in de bevoegdheden, taken en werkwijze.

Vergelijking bepalingen Wgr met Statuut Overlegorganen
Artikel 24a Wgr spreekt van een gemeenschappelijke adviescommissie, die het Algemeen Bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien. De Wgr is het wettelijk kader waarbinnen de taken, bevoegdheden en werkwijze van een dergelijke commissie een invulling kunnen krijgen, die past bij de aard van een gemeenschappelijke regeling.
Met verwijzing naar artikel 24a in artikel 21 GR MRE is beoogd ontwikkelruimte te creëren voor doorontwikkeling van de Raadstafel21, maar niet om deze doorontwikkeling te verplichten. Zoals opgemerkt is de vereiste procedure al eerder doorlopen.
Vergelijking van artikel 24a met de bepalingen in het Statuut Overlegorganen over de taken, bevoegdheden en werkwijze van de Raadstafel21 laat zien dat het statuut al veel aanknopingspunten biedt voor de Raadstafel21 invulling te geven aan de mogelijkheden, die art 24a Wgr beschrijft. Zo heeft de Raadstafel21 al de mogelijkheid om procesvoorstellen in te dienen bij het Algemeen Bestuur (adviesrol voor het Algemeen Bestuur). Hiervan heeft de Raadstafel 21 nog geen gebruik gemaakt. De omschreven functie
(in het statuut) als overlegplatform biedt al mogelijkheden de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling voor te bereiden. Ook kunnen leden van de Raadstafel21 al een rol spelen in de advisering op voorstellen, die betrekking hebben op de GR MRE.
Het is daarom niet nodig om het statuut nu al aan te passen vanwege de status van de Raadstafel21 als commissie ex art 24a Wgr.

Doorontwikkeling Raadstafel21

Wel kan worden opgemerkt dat de Raadstafel21 nu primair functioneert als overlegplatform en nog niet als adviserend orgaan. De huidige functie als overlegplatform is een belangrijke basis en moet zeker niet verloren gaan als het statuut wordt aangepast om de mogelijkheden, die art 24a Wgr biedt er meer expliciet in op te nemen. Belangrijk daarbij is dat er bij de raden van de deelnemende gemeenten, dus ook bij hun ambassadeurs in de Raadstafel21t, voldoende draagvlak is de Raadstafel21 in die richting door te ontwikkelen. Als blijkt dat het huidige Statuut Overlegorganen hiertoe niet (meer) voldoende ruimte biedt, kan (op ieder moment) een daarbij passende wijziging van het Statuut Overlegorganen in gang worden gezet. Daarvoor zullen dan de raden de mogelijkheid krijgen wensen en bedenkingen kenbaar te maken, conform de wet. Het Algemeen Bestuur stelt uiteindelijk het Statuut Overlegorganen vast.

Volgens de Memorie van Toelichting bij de wetswijziging van de Wgr werd met de gemeenschappelijke adviescommissie beoogd dat raden in een vroegtijdig stadium kunnen worden betrokken bij voorgenomen besluiten door het bestuur van de regeling. Zij fungeert daarmee als «vooruitgeschoven post» van de gemeenschappelijke raden. Er is echter geen sprake van delegatie van bevoegdheden aan de gemeenschappelijke adviescommissie. Uiteindelijk blijven de raden beslissingsbevoegd over in te dienen zienswijzen. Een advies van een dergelijke commissie kan ook gaan over andere zaken die politiek wenselijk worden gevonden, los van besluitvormingsprocedures, zoals het al dan niet wijzigen van beleid, het voorbereiden van nieuwe besluiten of op de wijze van verwerken van zienswijzen die door raden zijn gegeven. De commissie heeft geen (formele) rol in het besluitvormingsproces en zienswijzen blijven door raden gegeven worden, eventueel voorbereid door de adviescommissie.

Overwegingen en onderbouwing advies: Deelname voorzitter Raadstafel21 aan vergaderingen Algemeen Bestuur
In het Statuut Overlegorganen en Reglement van orde vergaderingen Algemeen Bestuur is al de mogelijkheid opgenomen procesvoorstellen in te dienen. De voorzitter van de Raadstafel21 kan vervolgens worden uitgenodigd deze voorstellen toe te lichten.

Artikel 10, lid 6 GR MRE (werkwijze Algemeen Bestuur) stelt verder: “Derden kunnen worden uitgenodigd aan de beraadslagingen van het algemeen bestuur deel te nemen.” Ook het reglement van orde voorziet hierin. Deelnemen aan beraadslagingen houdt in dat de genodigde tijdens de bespreking van een agendapunt binnen de orde van de vergadering inbreng kan leveren (bijvoorbeeld een deskundig advies), maar houdt geen stemrecht in, dat is voorbehouden aan de leden. Gelet op dit artikel is een aanvullende bepaling over de specifieke wijze, waarop de voorzitter van de Raadstafel21 deel kan nemen aan de beraadslagingen overbodig. Een (staande) uitnodiging aan de voorzitter van de Raadstafel 21 om deel te nemen aan de beraadslagingen volstaat. De aard van de inbreng zal afhangen van de beraadslagingen in de Raadstafel21, variërend van een samenvatting van de gevoerde discussie(s), tot een verdeeld of eenduidig gevraagd of ongevraagd advies.

2- Inspraak door bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties

Alternatief artikel
Gemeente Helmond heeft een alternatief artikel voorgesteld:
1. Ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de raden van de deelnemers betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. 2. In afwijking van het eerste lid kan het dagelijks bestuur besluiten dat bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid met ingrijpende gevolgen een apart participatietraject wordt doorlopen.
3. Het tweede lid vindt ook toepassing wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoeken.
4. Het dagelijks bestuur informeert de deelnemers zo spoedig mogelijk omtrent zijn voornemen tot het mogelijk maken van inspraak als bedoeld in het tweede of het derde lid en de wijze waarop deze inspraak voor ingezetenen van de gemeenten en belanghebbenden zal worden vormgegeven.
Dit alternatief is ontleend aan voorstellen van een regionale werkgroep in Noord-Limburg.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Overwegingen en onderbouwing advies

Toelichting bij de wetswijziging
Toevoeging van artikel 24 volgt uit het toegevoegde artikel 10.7 Wgr: *"Een regeling als bedoeld in het tweede lid houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden".* Deze formulering in de wet is overgenomen bij de aanduiding van artikel 24.
Doel van de wetswijziging was onder meer de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Uitgangspunt daarbij was dat gemeenschappelijke regelingen verlengd lokaal bestuur zijn.
Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat de mate waarin de samenwerking (binnen een gemeenschappelijke regeling) aansluit bij wensen van burgers en maatschappij onvoldoende was en dit als knelpunt werd aangemerkt. Het opnemen van de verplichting om afspraken te maken over participatie (van burgers en maatschappij) was daar een reactie op.

Meer specifiek wordt de volgende toelichting gegeven: "*Bij gemeenschappelijke regelingen kunnen taken en bevoegdheden met grote maatschappelijke relevantie zijn belegd. Op gemeentelijk niveau kan bijvoorbeeld via inspraak bij de gemeenteraad door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties aandacht voor een bepaald onderwerp worden gevraagd. Die mogelijkheid bestaat niet wanneer een bevoegdheid of taak bij een gemeenschappelijke regeling is belegd, tenzij de regeling een procedure voor inspraak bevat. Deze wijziging ziet erop dat in elke regeling wordt afgesproken hoe om te gaan met participatie. Dat kan nog steeds inhouden dat deze mogelijkheid niet geboden wordt, maar dat is dan een bewuste keuze, waar de gemeenteraad mee dient in te stemmen. Er kan natuurlijk ook voor worden gekozen deze inspraak te laten lopen via gemeenteraden, waarna de inbreng bijvoorbeeld meegenomen kan worden in een zienswijze." (Par 2.4.c.Afspraken over participatie in de gemeenschappelijke regeling).*
Met een amendement werd echter de ruimte in het oorspronkelijke wetsvoorstel om geen inspraakmogelijkheden te bieden beperkt. Op grond van dit aangenomen amendement moeten in de regeling bepalingen worden opgenomen over de wijze waarop participatie plaatsvindt. Dat betekent wel dat de invulling per regeling kan verschillen. Het petitierecht lijkt de minimale invulling te zijn. Een inspreekrecht gaat verder.

Conclusie is dat het doel van het opnemen van 10.7 Wgr was inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties mogelijkheden te geven om aandacht voor een bepaald onderwerp te vragen met name daar waar een bevoegdheid of taak bij een gemeenschappelijke regeling is belegd en dus niet meer bij een (deelnemende) gemeente.

Achtergrond bij ontwerp artikel 24
Bij het ontwerp van artikel 24 GR MRE was de redenatie, dat wanneer het Dagelijks of Algemeen Bestuur een besluit neemt dat van grote invloed kan zijn op de belangen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, deze partijen in de gelegenheid moesten worden gesteld hier aandacht voor te vragen. Zeker wanneer die mogelijkheid zich daarna niet meer zou voordoen als er geen aanvullende besluiten van colleges of raden meer aan de orde waren. Deze redenatie is in de reactie van de gemeente Nuenen c.a. terug te lezen, maar of er sprake is van directe of indirecte besluitvorming zou volgens deze reactie geen criterium mogen zijn. Uit andere reacties blijkt artikel 24 als te complex wordt ervaren en wordt gevraagd om vereenvoudiging.

Voordelen van alternatieve voorstel
Advies is gehoor te geven aan de oproep tot vereenvoudiging en het alternatief, zoals voorgesteld door Helmond over te nemen.
In aansluiting op de redenatie in de Memorie van Toelichting is het voorstel (1e lid) dat inspraak primair verloopt via de gemeente(raden). Zij bepalen dus zelf of en op welke wijze ingezetenen en andere

belanghebbenden betrokken worden. Het lokale participatieproces verloopt conform het lokale participatiebeleid.
Daarnaast kan het Dagelijks Bestuur besluiten dat een apart participatietraject wordt doorlopen (2e lid). De mogelijke (ingrijpende) gevolgen van het te nemen besluit zijn hiervoor leidend. Deze ruime omschrijving laat ook toe mee te nemen welke beleidsvrijheid gemeenten nog hebben, nadat het betreffende besluit is genomen en of ze hier überhaupt nog aan te pas komen. Ook kan hiermee worden voorzien in een uniforme inspraakprocedure voor de hele regio.
Het Dagelijks bestuur kan ook besluiten, dat een apart participatietraject wordt doorlopen als tenminste 1/5 deel van de aangesloten raden daarom vraagt (3e lid). Dit past bij de versterking van de democratische legitimatie, zoals voorzien bij de wijziging van de Wgr.
Door het 4e lid wordt voorkomen dat willekeur kan optreden. Het Dagelijks Bestuur informeert immers alle deelnemende gemeenten

Uit de Memorie van Toelichting wordt ook duidelijk dat het geenszins de bedoeling was dat een inspraakprocedure en een zienswijzen procedure elkaar wederzijds uitsluiten. Alleen in die gevallen, waarin reeds op grond van afdeling 3.4 Awb een zienswijzeprocedure is voorgeschreven is er geen mogelijkheid nog een zienswijzeprocedure op grond van een gemeenschappelijke regeling op te nemen. Dit wordt ook geborgd door voorgestelde wijzigingen in de zienswijzenbepaling.

3- Zienswijzeprocedure

Aanvulling artikel
Helmond heeft een aanvulling op artikel 25 voorgesteld:
1. Het algemeen bestuur beslist niet over een voorstel alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd, wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het dagelijks bestuur hierom verzoekt. In spoedeisende gevallen kan het dagelijks bestuur afzien van het vragen van zienswijzen. Het dagelijks bestuur stelt de raden hiervan schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte.
2. Indien het eerste wordt toegepast, dan hebben de raden twaalf weken de tijd hun zienswijzen bij het dagelijks bestuur naar voren te brengen. Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijzen gegeven is stelt het dagelijks bestuur de raden en het algemeen bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.
Dit alternatief is ontleend aan voorstellen van een regionale werkgroep in Noord-Limburg.

Overwegingen en onderbouwing advies
De ‘spoedbepaling’ staat al in de huidige regeling. Op grond daarvan kan het Algemeen Bestuur echter alleen afzien van een zienswijzeprocedure in gevallen waar die procedure niet dwingend is voorgeschreven door de wet of in de regeling. In de voorgestelde wijziging van het artikel blijft de mogelijkheid gehandhaafd andere dossiers te onderwerpen aan een zienswijzeprocedure en hiervan omwille van spoed van af te zien. Het is ongewenst om de flexibiliteit in te perken door op te nemen om welke dossiers het gaat. Evenzo is het niet gewenst om de spoedgevallen in de regeling op te nemen, want dat leidt alsnog tot een limitatieve lijst.
Als spoed ertoe leidt dat er geen zienswijzeprocedure wordt toegepast dan moet dat gemotiveerd worden. Het is evident dat de redenen van spoed in een besluit worden toegelicht.

Toelichting bij wetswijziging
Volgens de Memorie van Toelichting werd beoogd *dat gemeenteraden hun opvatting kenbaar kunnen maken over bepaalde voorgenomen besluiten, voordat het besluit is genomen.*
De verplichting een zienswijze te vragen aan de raden gold op grond van de wet alleen voor de begrotingsprocedure. Het is denkbaar dit ook voor andere besluiten te regelen, zoals besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes. De regering heeft er evenwel voor gekozen niet dwingend voor te schrijven voor welke besluiten een zienswijze aan de raden moet worden gevraagd, maar dit over te laten aan de deelnemers en de raden. De voorgestelde wijziging is bedoeld om een bewuste afweging hierover te bevorderen.
Deze wijziging is niet van toepassing in die gevallen, waarin al op grond van afdeling 3.4 Awb een zienswijzeprocedure is voorgeschreven.

Zoals al opgemerkt in de vorige paragraaf is er verder geen reden om een inspraakprocedure en een zienswijzeprocedure wederzijds uit te sluiten.

De voorgestelde aanvulling op dit artikel biedt de raden een mogelijkheid een zienswijzeprocedure te verzoeken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer dat door het Dagelijks of Algemeen Bestuur aanvankelijk niet wordt voorgesteld. Het Dagelijks Bestuur 'past toe of legt uit (waarom vanwege spoed ervan wordt afgezien)'. De aanvulling sluit aan bij de overwegingen in de Memorie van Toelichting.

-

4- Externe informatievoorziening

Overwegingen en onderbouwing advies
Aan de Wgr werd in juli 2022 een bepaling toegevoegd dat het bestuur de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen geeft die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. Volgens de Memorie van Toelichting werd hiermee geregeld dat het bestuur van een gemeenschappelijke regeling een actieve informatieplicht heeft omtrent hetgeen in een regeling speelt. Deze verplichting richt zich niet alleen op informatie over te nemen besluiten, maar betreft alles dat de raad behoort te weten om zijn taak goed te kunnen vervullen.
Daarbij is van belang dat het geen verantwoordingsplicht van het bestuur van de regeling aan gemeenteraden betreft. De formele besluitvormings- en verantwoordingslijnen worden niet gewijzigd. Maar het eerder en aan alle raden beschikbaar stellen van informatie betekent dat raden beter in positie worden geplaatst voor het vervullen van hun rol bij gemeenschappelijke regelingen. Het kan bijdragen aan het opstellen van zienswijzen en het bespreken van de gemeentelijke inbreng met de eigen vertegenwoordiger in het verband. Een actieve informatieplicht kan derhalve bijdragen aan de bestaande besluitvormings- en verantwoordingsmechanismen.

De actieve informatieplicht is een aanvulling op bestaande artikelen in de Wgr, waarin de GR MRE ook al voorzag.
Artikel 16 Wgr schreef al voor in een regeling bepalingen op te nemen over de informatievoorziening door de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur aan de raden, die hen hebben aangewezen. De GR MRE bevatte al bepalingen, die hiermee overeenkomen. Deze blijven ongewijzigd in (straks) artikel 30. Het voorstel van Deurne (artikel 29.1) verwijst naar aanwijzing van leden van het Algemeen Bestuur door het college, maar dat is onjuist. De leden van het Algemeen Bestuur zijn op grond van artikel 30 (voortkomend uit Wgr art 16) verantwoording verschuldigd aan hun raden en de raden zijn bevoegd het vertrouwen in hun lid van het Algemeen Bestuur op te zeggen.
Artikel 16.5 Wgr bevat bepalingen over de geheimhouding, die rechtstreeks doorwerken en dus niet in de GR MRE opgenomen hoeven te worden. Een afwijkend artikel, zoals voorgesteld door Deurne (artikel 29.5) is daarom overbodig en vanwege de afwijking ook ongewenst.

Artikel 17 Wgr schreef al voor in een regeling bepalingen op te nemen over de wijze waarop door het bestuur van het openbaar lichaam aan de raden van de deelnemende gemeenten de door een of meer leden van die raden gevraagde inlichtingen worden verstrekt. De GR MRE bevatte al bepalingen, die hiermee overeenkomen (straks artikel 29), ook wat inlichtingen betreft die door colleges worden gevraagd. Hieraan zijn al termijnen gebonden en dat dit niet strijdig met het openbaar belang mag zijn. Op grond van de wet omvat het bestuur de voorzitter, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur; het is derhalve niet nodig deze organen specifiek te benoemen. Verder komen door Deurne gebruikte formuleringen in artikel 29.2 en 29.3 overeen met wat nu al in de regeling staat.

Het nieuwe artikel 17.2 Wgr geeft het bestuur een actieve informatieplicht. Volgens artikel 17.3 bevat een regeling de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. Artikel 29.3 is overeenkomstig geformuleerd met de toevoegingen dat dit ook de colleges betreft en dat dit schriftelijk gebeurt. Het is niet nodig om de organen specifiek te benoemen, maar het advies is wel om ten overvloede aan te geven dat de informatieverstrekking uit eigen beweging gebeurt. Nog opgemerkt wordt dat de regeling al verschillende voorschriften geeft over het informeren van de raden, zoals aanbieding van de jaarrekening en het organiseren van regionale bijeenkomsten (Metropoolconferentie).

Artikel 19a regelt de informatievoorziening van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur. Artikel 28 van de GR MRE is overeenkomstig geformuleerd en hier is geen reactie op ontvangen.

5- Uittreding

Overwegingen en onderbouwing advies
Er is gezocht naar een concrete regeling, die evenwichtig is voor zowel de uittredende gemeente als de blijvende gemeenten.
Wanneer een gemeente uittreedt, deelt deze gemeente niet in toekomstige verliezen in het algemeen. Wel deelt de uittredende of uitgetreden gemeente in eventuele verplichtingen vanuit de Attero naheffing voor onderlevering van afval en verplichtingen vanuit de nazorg van Gulbergen. Deze 2 specifieke onderdelen zijn collectieve onderwerpen, waarvan de grondslag van een mogelijke verplichting al lang geleden is ontstaan.
Het delen in opgebouwd vermogen is niet mogelijk. De algemene reserve dient ervoor risico's op te kunnen vangen. En de risico's nemen voor de MRE niet af als een gemeente uittreedt. Naast de algemene reserve kent de MRE ook bestemmingsreserves. Ook hier geldt dat de voorziene kosten, die met deze reserves worden gedekt, niet afnemen wanneer een gemeente uittreedt. Dit maakt dat uit deze reserves geen betaling kan worden gedaan aan een uittredende gemeente.
De verschillen met de andere regelingen hangen samen met het andere karakter van de regelingen. Als een gemeente uit de Veiligheidsregio of GGD treedt, moeten de wettelijke taken wel door blijven gaan. Het is dan logisch dat de uittredende gemeente materialen, middelen en mensen overneemt van de gemeenschappelijke regeling. Bijvoorbeeld kazernes en brandweerauto's. Hiermee zijn de frictiekosten bij
-in dit voorbeeld- de Veiligheidsregio beperkt. Als een gemeente uit de MRE treedt, kan niet 1/21 van de MRE worden overgedragen. Dit geeft hogere frictiekosten. En deze hogere frictiekosten komen voor rekening van de gemeenten, die blijven samenwerken in de MRE. Dan is een langere afbouwregeling (dan bij de Veiligheidsregio of GGD) legitiem.
Aanvullend daarop kent MRE een regionaal Stimuleringsfonds. De 3 andere regionale gemeenschappelijke regelingen kennen geen stimuleringsfonds. Dit maakt eventuele uittreding uit de MRE al anders dan uit een andere regionale gemeenschappelijke regeling.

6- Evaluatie

Overwegingen en onderbouwing advies
Zowel een evaluatie als het opstellen van het samenwerkingsakkoord zijn intensieve processen. Wanneer deze gesplitst worden zal dit substantieel veel tijd vergen van de MRE, gemeentebesturen en ambtenaren. Dit pleit ervoor om de evaluatie niet in het midden van een bestuursperiode te houden. Daarnaast geeft het moment van het begin van een bestuursperiode de mogelijkheid om gedurende 3 tot 4 jaar de kracht van de samenwerking optimaal te benutten en resultaten voor de regio te bereiken.

Technische wijzigingen
Technische wijzigingen, die geen gevolg zijn van formele reacties, maar wel nodig worden gevonden.

7- Benoeming directeur / secretaris

Overwegingen en onderbouwing advies
Het is niet gewenst dat de regeling strijdig is met het recht.

Andere aandachtspunten uit de reacties

8- Archiefbepalingen

Interne notitie RHCe
Vanuit het dienstonderdeel RHCe is een notitie ingebracht, waarin wordt opgemerkt dat buiten de Verordening Bestuurscommissie RHCe en de mandaatregeling directeur RHCe niets over 'RHCe' geformaliseerd is in de regeling.
In de notitie worden ook wijzigingen voorgesteld in artikel 2 en 3 (instelling openbaar lichaam, doelen) van de regeling. Ook dient aangaande archieftaken c.a. van de eigen organisatie o.b.v. art. 30 Archiefwet 1995 een archiefverordening te worden vastgesteld en te worden gepubliceerd. Zaken, die in

de archiefverordening worden geregeld dienen aldus de notitie te worden weggenomen uit de regeling. Ook de Verordening Bestuurscommissie RHCe zou aangepast moeten worden op de huidige praktijk, dan wel moeten vervallen, zodat alle bestuurszaken met betrekking tot RHCe tot het Dagelijks Bestuur gaan behoren. In de notitie wordt ook opgemerkt dat de archivaris sinds de invoering van de Wnra niet wordt benoemd, maar aangewezen.
Volgens (mondelinge) toelichting op de notitie vanuit RHCe zijn alle voorgestelde wijzigingen urgent. Verzocht wordt de aanpassingen m.b.t. het thema archieven te betrekken bij het thans lopende proces, in aansluitende zin.

Overwegingen en onderbouwing adviezen
Kader: wetgeving en gemeenschappelijke regeling
Het college van burgemeester en wethouders is onder de Archiefwet (artikel 30, eerste lid) aangewezen als bestuurlijk eindverantwoordelijke voor het beheer van archiefbescheiden, dat betekent dat het college zorgdrager is. Volgens gemeenten moet het college ook zorgdrager blijven na overbrengen van archiefbescheiden naar een archiefbewaarplaats. Het RHCe moet, aldus reacties over dit punt, belast zijn met het beheer van archiefbescheiden, niet met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeente. Volgens de Archiefwet stellen de raden voor de uitoefening van genoemde zorgtaak door de colleges een verordening vast.
Op grond van GR MRE, artikel 4.3b is de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden, welke krachtens de Archiefwet 1995 naar de archiefbewaarplaats(en) van de Metropoolregio zijn overgebracht, een van de taken van de Metropoolregio. Op grond van de Verordening Bestuurscommissie RHCe (artikel 3c) is de bestuurscommissie belast met de zorg voor en het beheer van de overgedragen archiefbescheiden.
Op grond van artikel 4 van de verordening heeft de Bestuurscommissie RHCe bevoegdheden van het Algemeen Bestuur overgedragen gekregen voor het opstellen van verordeningen, zoals vereist door de Archiefwet. En uitvoerende bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur overgedragen gekregen, die betrekking hebben op haar archieftaken. Op grond van Wgr artikel 25.8 kan het Algemeen Bestuur besluiten en andere, niet-schriftelijke beslissingen, gericht op enig rechtsgevolg, van een door hem ingestelde bestuurscommissie, vernietigen. Het Algemeen Bestuur kan deze bevoegdheid tot schorsing overdragen aan het Dagelijks Bestuur. Conclusie is dat de zorg voor de overgedragen archieven een bevoegdheid van de Bestuurscommissie RHCE is, op grond van de huidige regeling en de verordening Bestuurscommissie RHCe. Conclusie is verder dat het Algemeen Bestuur bevoegd is een besluit van de Bestuurscommissie RHCe dat betrekking heeft op die zorg, zoals bijvoorbeeld de status van een overgedragen archief, te vernietigen.

Mogelijke gevolgen schrappen zorgbepalingen
De ‘archiefbepalingen’ over zorg en beheer van de overgedragen archiefbescheiden staan al geruime tijd in de regeling en waren geen onderwerp van de voorgestelde wijzigingen op basis van de Wgr. Niettemin is discussie ontstaan over deze bepalingen. Op grond van de regeling hebben de deelnemende gemeenten, met uitzondering van Gemert-Bakel, hun zorg- en beheertaak voor de overgedragen archieven overgedragen aan de Metropoolregio. De taken zijn uiteindelijk bestuurlijk belegd bij de Bestuurscommissie RHCe. In deze bestuurscommissie zijn de deelnemende gemeenten deels rechtstreeks en deels als cluster bestuurlijk vertegenwoordigd (verlengd lokaal bestuur).

Recent is de indruk ontstaan dat de overgedragen zorgtaak ook inhoudt dat de status van archiefbescheiden door RHCe eenzijdig aangepast kan worden en dat wordt door gemeenten als ongewenst en strijdig met de Archiefwet geacht. Volgens RHCe geschiedt aanpassing van de status van overgedragen archieven echter enkel met instemming van de gemeente, die de bescheiden heeft overgedragen. Colleges zijn volgens het RHCe o.b.v. art. 30 Wgr bevoegd, enkele uitzonderingen daargelaten, hun bevoegdheden aan een gemeenschappelijke regeling te delegeren; waaronder dus ook het uitvoeren van zorgdragerschap t.a.v. overgebrachte archieven aan het MRE-bestuur. In dit geval geldt geen uitzondering op grond van de wet.
Daarnaast omvat de zorgtaak volgens RHCe ook de ontsluiting van archieven, zodat deze beschikbaar kunnen worden gesteld indien gewenst en de status dat toelaat. Indien de deelnemers de zorg voor de

archiefbescheiden niet meer willen overdragen (door het schrappen van deze taak uit de bepalingen in de regeling) zullen ze, aldus RHCe, ook de ontsluiting op zich moeten nemen. Dit heeft ook financiële consequenties: gemeenten zullen deze taken zelf moeten gaan uitvoeren.
Als de bepalingen over zorg en beheer van de archieven worden aangepast zullen ook de bepalingen in de onderliggende verordeningen hierop aangepast moeten worden. Wijzigingen van de verordeningen, die voortvloeien uit de Archiefwet vereisen een wensen- en bedenkingenprocedure. Hetzelfde geldt ook voor een wijziging in de taken van de bestuurscommissie.

Omvorming Bestuurscommissie RHCe naar commissie van advies voor archieftaken
In het kader van het advies over de bedrijfsvoering MRE heeft het Dagelijks Bestuur aangegeven een commissie van advies voor archieftaken (aan het Dagelijks Bestuur) te willen instellen. Dit zou betekenen dat de Verordening Bestuurcommissie RHCe wordt ingetrokken en de Bestuurscommissie RHCe wordt opgeheven.

Toelichting adviezen
Uiteraard dienen de bepalingen in de GR MRE in overeenstemming te zijn met relevante wetgeving; voor de ‘archiefbepalingen’ is dat met name de Archiefwet. De raden kunnen hun toestemming aan de regeling onthouden als die strijdig is of blijkt met het recht of openbaar belang. De huidige ‘archiefbepalingen’ in de regeling worden op korte termijn nog getoetst en indien deze strijdig blijken, worden deze aangepast in de definitieve wijziging van de regeling.

Zoals opgemerkt heeft het schrappen van de zorg voor archieven uit de regeling financiële consequenties voor alle deelnemers. Daarnaast vraagt het schrappen van de zorgbepaling om aanpassing van onderliggende verordeningen. Uit de notitie van RHCe komt naar voren dat meerdere bepalingen in de Gemeenschappelijke Regeling MRE en onderliggende verordeningen om aanpassing vragen. De reactie van Someren verwijst naar de aankomende inwerkingtreding van de Archiefwet.

Het advies is een integrale wijzigingsprocedure van de ‘archiefbepalingen’ in gang te zetten. ‘Integraal’ in de zin dat gekeken wordt naar alle ‘archiefbepalingen’ en dat ook wijzigingen in de onderliggende verordeningen worden meegenomen. Bekeken moet worden wat thuishoort in de regeling en wat thuishoort in de verordeningen. Ook de positie van de bestuurscommissie moet worden bezien. Deze commissie was ingesteld met het oog op de mogelijke bestuurlijke ontvlechting van RHCe en MRE. Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat ontvlechting (voorlopig) niet aan de orde is. Tenslotte heeft ook & Van de Laar adviezen over de bedrijfsvoering uitgebracht, en heeft het Dagelijks Bestuur naar aanleiding van dit advies al besloten de Bestuurscommissie RHCe om te vormen naar een commissie van advies voor archieftaken. Door een separate procedure op te starten voor wijziging van de regeling wat de archiefbepalingen betreft en tegelijkertijd ook het proces voor omvorming van de Bestuurscommissie RHCe tot een commissie van advies voor archieftaken in gang te zetten kan de benodigde zorgvuldigheid betracht worden, inclusief het betrekken van de gemeenten (indien vereist op grond van de wet, de regeling of de verordening of gewenst uit oogpunt van draagvlak).

De ambtelijke werkgroep, die de huidige wijzigingsprocedure begeleidt moet hiervoor worden uitgebreid met een vertegenwoordiging vanuit het RHCe en advies kunnen inwinnen van externen, zoals de Provincie. In de procedure dient ook de bestuurscommissie (in de huidige situatie) betrokken te worden, enerzijds omdat dat vereist is (bij wijziging van verordeningen) en anderzijds, omdat de verantwoordelijke bestuurders van de deelnemende gemeenten hierin vertegenwoordigd zijn.
De complexiteit van de bepalingen en verordeningen rechtvaardigt een dergelijke separate procedure. Daarnaast gaat het met name in de RHCe notitie om voorstellen, die geen deel uitmaakten van de ontwerp- wijzigingen. Als deze voorstellen nu worden opgenomen in de definitieve wijzigingen vereist de Wgr weliswaar geen nieuwe reactieprocedure, maar staat dit toch haaks op het eerdere besluit van het Algemeen Bestuur bij nieuwe wijzigingen in de regelingen deze eerst aan de deelnemende gemeenten voor te leggen voor reacties. De door RHCe voorgestelde wijzigingen zijn immers nog niet bij gemeenten bekend maar kunnen verregaande gevolgen hebben.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Tevens wordt geadviseerd bestuurlijk uit te spreken dat wijziging van de status van archieven alleen plaats kan vinden met instemming van de gemeente, die de bescheiden heeft overgedragen. Hiermee wordt immers uitgesproken dat een besluit van de Bestuurscommissie RHCe (in de huidige situatie), dat daarvan afwijkt vernietigd zal worden door het Algemeen Bestuur. Uiteraard dient de discussie over de zorg voor de overdragen archieven onderdeel te zijn van de genoemde integrale wijzigingsprocedure.